

Täysistunto

Tiistai 29.11.2022 klo 13.59—20.30

16. Hallituksen esitys eduskunnalle luotsauslaiksi ja laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 293/2022 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, ministeri Harakka, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.58 **Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys esittää uutta luotsauslakia sekä muutosta sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Samalla tämä nykyinen voimassa oleva luotsauslaki kumottaisiin. Kyse on siis luotsauslain kokonaisuudistuksesta, jolla toteutettaisiin hallitusohjelman tavoitetta varmistaa korkeatasoinen osaaminen, riittävä ammattitaito merialueilla. Tämän kokonaisuudistuksen suurimmat muutokset kohdistuvat siten keinoihin, joilla viranomainen voisi varmistua siitä, että toimijoilla on riittävä osaaminen. Nämä ehdotetut muutokset parantaisivat merenkulun turvallisuutta, kun luotsinkäyttövelvollisuuden ja siitä vapautumisen perusteista säädetään nykyistä täsmällisemmin. Luotseilta ja luotsin käytöstä vapauttavilla henkilupakirjoilla toimivilta varustamoiden henkilöiltä edellytettäisiin nykyistä laadukkaammin todennettua osaamista. Samalla osaamisvaatimuksia täsmennettäisiin, säädettäisiin uudesta tutkintoja vastaanottavan henkilön lupakirjasta.

Tähän esitykseen sisältyy lisäksi luotseille ja luotsausyhtiöille uusia turvallisuusperusteisia oikeuksia ja velvollisuuksia. Laissa säädettäisiin myös luotsausyhtiön velvoitteista, jotka liittyvät luotsauspalvelun tarjoamiseen sekä yhtiön varautumiseen poikkeuksellisiin tilanteisiin. Laki tukee merenkulun jatkuvuutta yhteiskuntaa uhkaavissa häiriötilanteissa nykyistä paremmin. Tällä esityksellä uudistettaisiin myös luotsauslain seuraamusmenettely, jonka myötä Liikenne- ja viestintävirastolla olisi esimerkiksi mahdollisuus määrätä seuraamusmaksu lainvastaisesta toiminnasta.

Arvoisa puhemies! Tämä on tärkeä esitys Suomen merenkulun turvallisuuden varmistamiseksi, ja toivon, että hallituksen esitys seilaa myötätulessa myöskin täällä eduskunnassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 131/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Torniainen, olkaa hyvä.

18.00 **Ari Torniainen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministeri Harakalle tästä lakiesityksen esittelystä. Liikenneturvallisuus myös merenkulussa on äärettömän tärkeä asia, ja meille tietysti tuo Itämeri on erittäin tärkeä, kuten myös esimerkiksi Saimaan alue, mihin tässä nyt myös sitä luotsausta ulotetaan edelleen, vaikka Saimaan kanava ei tällä hetkellä kovin vilkkaassa liikenteessä olekaan — taisi olla, että männä kesänä kaksi alusta siitä kulki läpi. Kuitenkin saattaa olla tulevaisuudessa, että sielläkin on liikennettä, ja on hyvä, että myös Saimaan luotsaus on tässä mukana.

Tätä nykyistä luotsauslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että aluksen päällikkö on vastuussa aluksensa ohjailusta myös luotsauksen aikana, ja nykyistä päällikön tiedonantovelvollisuutta ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että se koskisi yksiselitteisesti myös aikaa ennen luotsauksen alkamista, ja päällikkö olisi siten velvollinen sekä ennen luotsauksen alkamista että luotsauksen aikana ilmoittamaan luotsille kaikki ne tiedot, joilla on merkitystä luotsaukselle.

Meillähän tällä hetkellä käytännössä taitaa olla ruotsin tai suomen kielen taito luotsille, ja nytten tässä lakiesityksessä esitetään, että lisäksi tulisi myös englannin kielen taito luotsille. Kysyn arvoisalta ministeriltä: Miten te koette tämän nykyisen luotsauslain? Onko tässä ollut ongelmia tai haasteita siitä, että ei ole ollut luotsilla tätä englannin kielen taitoa? Ja sitten: onhan nyt niin, että ne yhtiöt, jotka ovat tälläkin hetkellä pystyneet toimimaan Suomen vesistöillä, pystyvät tämänkin jälkeen toimimaan esimerkiksi tässä rannikon läheisyydessä?

Tietysti on hyvää se, että suomalainen luotsaustoiminta säilyy myös tulevaisuudessa, se on myös meidän omavaraisuuttamme. Ja itse tietysti toivon, että meillä on ennen kaikkea suomalaisia luotseja täällä, ettei luotsaus mene ulkomaisiin käsiin tulevaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

18.03 **Jouni Ovaska kesk:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Torniaiselta erittäin hyvä puheenvuoro juuri tästä, että suomalainen luotsaustoiminta on kuitenkin osa omavaraisuutta, ja siitä on pidettävä kiinni.

Jäin pohtimaan tätä samaa kielikysymystä, että nythän meillä tämä suomi tai ruotsi pitää osata hyvin sekä kirjallisesti että suullisesti ja sitten toinen pitää osata vielä tyydyttävästi suullisesti. Eli miten on nyt sitten tämän englannin osalta: minkälaiset kielitaitovaatimukset siinä sitten lopulta on?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Harakka, kaksi minuuttia.

18.03 **Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia puheenvuoroista. Tässä juuri tämä kielikysymys on ollut yksi tässä valmistelun aikana aika vahvastikin esillä olleista. Tässä voisi ajatella, että nämä luotsin käytöstä vapautettujen henkilöiden kielitaitomuutokset voisivat johtaa siihen, että työvoimamarkkinoiden joustavuus voisi tässä lisääntyä, ja silloin varustamoiden välillä voisi syntyä myös vähän kilpailua aiempaa useammin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 131/2022 vp

Siltä osin, että englantia on tässä se vaadittu pääkieli, noudatetaan kyllä tämän kaikkein kansainvälisimmän liikennemuodon ikään kuin normaalia käytäntöä. Sehän on nytkin pääkieli kaikessa kansainvälisessä liikenteessä. Lisäksi tämän linjaluotsinkirjan on nytkin voinut suorittaa englanniksi, eli ei tämä ole vaikuttanut merenkulun turvallisuuteen erityisemmin.

Todellakin tässä ei nyt varsinaisesti ole pyritty mihinkään merkittäviin muutoksiin tämän kielitaitovaatimuksen osalta, mutta on haluttu hiukan väljentää näitä edellytyksiä juuri siltä osin, että ne olisivat useamman henkilön käytettävissä, varsinkin silloin kun huolehditaan kaikin tavoin siitä, että merenkulun turvallisuus säilyy. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Meri, olkaa hyvä.

18.05 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Oli tuossa äsken jo tarkoitus, mutta painoin vahingossa väärää nappia, että olisi ministeri voinut kerralla vastata.

Merenkulku on lähellä sydäntäni, tietysti erityisesti se, miten merellä seilataan, ja liikenneturvallisuus Itämerellä ja Saimaalla, kuten edellisessä puheenvuorossa tuli esille. Pätevillä luotseilla vältetään henkilövahinkoja ja ympäristövahinkoja. Mutta minua alkoi kiinnostaa — ja toivon, että valiokunnassa käydään läpi tämä kielitaitoasia huolellisesti — onko siis niin, että tulee lisäksi vielä nyt joku uusi vaatimus englannin kielen osaamisesta? Haen vain sitä, että onko siellä nyt joitakin sellaisia tosi päteviä luotseja, jotka eivät voisi enää jatkaa tässä ammatissa. Tästä haluaisin kysyä, minkälaisista määristä tässä puhutaan.

Toki on täysin ymmärrettävää, että jos on kansainvälinen toimija ja siellä pitäisi sitten kommunikoida aluksen päällikön kanssa, joka on myös vastuussa, niin ei se oikein savumerkein onnistu, pakko on olla yksi yhteinen kieli. Mutta jos vielä pikkusen enemmän avaisitte tuota kielitaitovaatimusta, tuleeko sitä siis lisää ja mitä se käytännössä tarkoittaisi nykyisille ammattipäteville luotseille. Joskus vain on niin, että se kielitaito ei taivu — miten ne on nyt hoidettu? Jos olet muuten pätevä ihminen etkä vaikka jostain syystä opi jotakin, niin mitä tapahtuu päteville luotseille? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Harakka uudelleen.

18.06 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Merelle tästä kysymyksestä. Siis tälläkin hetkellä meillä on se tilanne, että luotseilla on pohjana merikapteenin pätevyys, ja jonkinlainen englannin kielen taito on siinä ehdottomasti välttämätön. Mutta tässä kyllä käy niin, että jos on luottanut siihen, että vaaditaan erityisen erinomaista suomen tai ruotsin osaamista, niin siinä kohtaa riittävät vaatimukset ovat tässä nyt se asia, jolla pitää pystyä kommunikoimaan näissä tilanteissa turvallisesti. Näin ollen, kuten aikaisemmin sanoin, pätevyysvaatimukset eivät sinänsä muutu, mutta näihin kielitaitovaatimuksiin suhtaudutaan ainakin aiempaa väljemmin.

Myöskin halutaan huolehtia siitä, että meillä on saatavilla riittävästi henkilöstöä näihin tehtäviin. Meillä on merenkulussakin jo työvoimapulaa melko lailla kaikkialla, ja haluamme myöskin vastata näihin haasteisiin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 131/2022 vp

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.